

C. van der Leest, Hoofdpijnen van pastoraal beleid

15-03-2013

Al meer kerkenraden delegeren pastorale zorg aan pastorale bezoekers en/of de leden van de kringen. Dan bestaat het gevaar dat iedereen in de gesprekken die hij voert er een eigen pastoraal beleid op na houdt. Daarom is het belangrijk dat de kerkenraad de betrokkenen informeert over de hoofdpijnen van zijn pastoraal beleid - of dit beleid nu stilzwijgend bestaat of ontwikkeld is na brede bezinning aan de hand van een notitie.

Hieronder geef ik van zo'n informatief stuk een voorbeeld waarin ik mezelf kan vinden. Daarbij heb ik deels gebruik gemaakt van wat anderen hebben geschreven. Ik noem geen bronnen om zo duidelijk te maken dat alleen ik verantwoordelijk ben voor het stuk zoals dat hier nu ligt.

Grote kans dat er lezers zijn die op onderdelen het liever anders zeggen of zelfs bezwaar hebben. Dat is prima: iedereen kan dit stuk als basis nemen om z'n eigen samenvattend stuk te schrijven en daarbij kan dan verwezen worden naar plaatselijke notities voor een bredere uitwerking.

1 Algemene uitgangspunten

1.1 De kern

De kern van het pastoraal beleid van de GKV .... is dat we de kerkleden willen stimuleren in hun band met Christus. Die band is een bron van heling in situaties van onmacht en onwil. Als Christus' Geest in je leeft, werkt dat corrigerend, stimulerend en vreugdebrenkend.

1.2 Geen vrijblijvendheid

In de kerk gaan we niet vrijblijvend met elkaar om. Dat betekent dat we niet alle opvattingen en gedragingen van elkaar kunnen aanvaarden. Daarom wordt in de kerk tucht toegepast: we spreken kerkleden zo nodig aan op hun opvattingen en gedragingen en desnoods spreekt de kerkenraad uit dat een bepaalde opvatting of gedraging niet te combineren is met het meevieren van het avondmaal.

1.3 Tucht

Bij het toepassen van de tucht is het volgende van belang:

- We houden alleen van het avondmaal af als het gaat om visies die fundamentele afbreuk doen aan de persoon en betekenis van Christus of om wangedrag waar anderen de dupe van zijn.
- Als mensen voor zichzelf de conclusie getrokken hebben dat zij beter niet naar het avondmaal kunnen gaan, dan volgt er doorgaans geen afhouding meer door de kerkenraad. Wel spreken wij hen erop aan om de verhindering die bij hen bestaat om het avondmaal te vieren zo voortvarend mogelijk uit de weg te ruimen.
- Staan kerkleden met de rug naar Christus, dan achten wij het beter niet (te veel) te focussen op een bepaalde zonde in hun leven maar zetten we in op hun levenshouding, hun band met Christus of het ontbreken daarvan.
- Staan mensen, met hoe veel aarzelingen en fouten ook, met het gezicht naar Christus, dan staat het vasthouden en stimuleren voorop. Voorkomen moet worden dat iemand door een eventuele afhouding van het avondmaal ontmoedigd wordt in zijn/haar strijd om op de been te blijven of weer op de been te komen. We willen juist bereiken dat die persoon via de mensen om zich heen de steunende arm van Christus ervaart.

1.4 Onvolmaaktheid

Zo lang Christus niet terug is, moeten we rekening houden met de realiteit van het onvolmaakte:

- Kerkleden hebben soms een beperkte principiële spankracht, waardoor ze radicaliteit maar moeilijk kunnen opbrengen; denk aan jongere mensen die nog aan het begin staan van hun geloofsgroei.
- Er is gebrokenheid in deze wereld en onmacht bij mensen. Daarom moeten wij als kerk soms berusten in zaken die eigenlijk niet goed zijn. We denken dan ook niet in termen van 'alles of niets' maar: 'liever iets dan niets', of: 'als het niet kan zoals het moet, moet het maar zoals het kan.'

1.5 Balans

Bij het toepassen van de tucht moeten we voor twee uitersten oppassen:

- We kunnen de grenzen te nauw nemen, met als risico dat we ons onbarmhartig opstellen tegenover minder-toegewijde kerkleden.
- We kunnen de grenzen te wijd nemen, met als risico dat we minder-toegewijde kerkleden geen tegengas meer durven te geven.

Daarom moeten we een balans zoeken tussen:

- Geduldig-zijn, in het besef dat christenen hier op aarde nooit verder komen dan tot een begin. Daarom proberen we ook de minder-toegewijde kerkleden vast te houden door hun tijd en ruimte te geven voor groei naar Christus.
- Appellerend-zijn, in het besef dat God geen genoegen neemt met laksheid. Daarom doen we een beroep op iedereen om Christus radicaal toegewijd te zijn.

2 Concrete toepassingen

2.1 Niet/anders-kerkelijke ouders bij de doop

Om de betrokkenheid van de niet/anders-kerkelijke ouder bij de doop en de daarop volgende opvoeding zo expliciet mogelijk te laten uitkomen, wordt die ouder, als die dat wil, na de officiële doopvragen ook een vraag voorgelegd, waarop die dan hardop instemming betuigt. De inhoud van die vraag is afhankelijk van de mate van betrokkenheid.

Op deze manier willen we laten merken dat we de niet/anders-kerkelijke als vader of moeder serieus nemen, in de hoop dat we die ander daarmee aantrekken in plaats van afstoten.

2.2 Gasten aan het avondmaal

- Als er in een avondmaalsdienst kerkgangers zijn uit een andere kerkgemeenschap dan de GKV die het avondmaal willen meevieren, zijn ze welkom als ze oprecht christen zijn. In dat geval is namelijk niet allereerst van belang wat ons als GKV-ers van deze kerkgangers scheidt maar wat ons met hen verbindt: de gerichtheid op Christus als onze gemeenschappelijke redder en Heer en onze gemeenschappelijke opdracht van Christus om Hem door de tekenen van brood en wijn te gedenken (1 Kor. 11:24-25).
- Omdat niet alleen de avondmaal-vierders zelf maar ook de kerkenraad ervoor verantwoordelijk is dat het avondmaal heilig wordt houden, nodigt hij kerkgangers afkomstig uit een andere kerkgemeenschap dan de GKV uit dat zij zich voorafgaande aan de dienst in de consistorie melden bij de daarvoor aanwezige kerkenraadsleden zodat die er duidelijkheid over krijgen:
  - dat ze in de christelijke gemeente waartoe ze behoren, zijn toegelaten tot het avondmaal;
  - dat ze aangeven met ons overeen te stemmen in de hoofdzaken van de christelijke leer;
  - en zo mogelijk: dat er een positief getuigenis van hun levenswandel kan worden gegeven.

2.3 Kerkelijke huwelijksbevestiging

Huwelijksbevestiging is mogelijk als bruid en bruidegom oprecht kunnen instemmen met het huwelijksformulier en met de beloften die ze uitspreken. Dit blijft gelden, ook als bruid of bruidegom geen GKV-lid is en/of als ze hebben samengewoond.

Onze ervaring is dat we door deze ruimhartige aanpak bruidsparen stimuleren in hun betrokkenheid bij geloof en kerk.

2.4 Samenwonen

- Ongehuwd samenwonen doet afbreuk aan Gods bedoeling met de verhouding tussen man en vrouw; die sluit immers elke vorm van vrijblijvendheid uit. Bovendien komt het bij samenwonen (zeker als dat niet geregistreerd is) minder dan bij een huwelijk tot zijn recht dat je op je belofte van liefde en trouw aanspreekbaar bent door de samenleving. Daarom wordt van een jongen en meisje die het leven met elkaar willen delen gevraagd dat ze met elkaar trouwen.
- Als gemeenteleden ervoor kiezen te gaan samenwonen, worden ze alleen van het avondmaal afgehouden als ze niet willen weten van levenslange liefde en trouw. Het al dan niet aangaan aan het avondmaal wordt voor de rest overgelaten aan het geweten van de betrokkenen zelf. Er vindt altijd een gesprek plaats waarin de Bijbel opengaat over de betekenis van het huwelijk.

2.5 Samenwonen van homo's en lesbo's

- Samenwonen als homo's of lesbo's is in strijd met Gods oorspronkelijke bedoeling dat een seksuele relatie een zaak is van een man en een vrouw. Daarom wordt met de betrokkenen hierover vanuit de Bijbel gesproken. Tegelijk moet ervoor gezorgd worden dat in het contact met hen niet op hun relatie gefocust wordt maar op hun band met Christus.
- Is er sprake van een relatie van liefde en trouw, ook dan blijven de bijbelse bezwaren gehandhaafd, maar uiteindelijk wordt dit samenwonen toch geduld vanwege de weerbarstigheid van dit thema in de huidige samenleving. Het al dan niet aangaan aan het avondmaal wordt overgelaten aan het geweten van de betrokkenen.

2.6 Echtscheiding

- Echtscheiding is strijdig met Gods opdracht tot liefde en trouw in het huwelijk. Deze opdracht blijft gelden ook als er beperkingen en tekorten zijn in de relatie. Zijn er huwelijksproblemen, dan worden de betrokkenen aangespoord door middel van therapie aan het werk te gaan met zichzelf en met elkaar om zichzelf en/of hun relatie ten goede te veranderen en/of om beter te leren omgaan met het onvolmaakte in hun leven.
- Vindt er toch echtscheiding plaats, dan wordt daarin berust. Het al dan niet aangaan aan het avondmaal tijdens de scheidingsperiode wordt overgelaten aan het geweten van de betrokkenen, tenzij er aanwijsbaar sprake is van nalatigheid of wangedrag.